

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.508/2024/12.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Horváth Péter, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. március 11.

Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek):

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 20.B.342/2021/45., ítélet,
tárgyalás, 2023. február 7.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 6.Bf.130/2023/10., végzés,
nyilvános ülés, 2023. június 14.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 20.B.342/2021/45. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla 6.Bf.130/2023/10. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2023. február 7. napján meghozott 20.B.342/2021/45. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés]. Ezért őt 11 év 6 hónap szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Megállapította, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. június 14. napján jogerős 6.Bf.130/2023/10. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő:

A terhelt 2019. október 11. napján 23 óra körüli időben ittas állapotban belekötött a vele egy pizzériában tartózkodó a sértettbe, őt folyamatosan provokálta, majd hirtelen rátámadt, és ököllel ütlegelte a fejét és testét. A sértett – védekezés közben – egy alkalommal ököllel megütötte a terheltet. Az étterem egyik alkalmazottja egy vendég segítségével a terheltet lefogta és visszatartotta, ezalatt a sértett a hátsó ajtón át kimenekült, azonban a terhelt a sértett után ment, a pizzéria előtt újra rátámadt és testszerte ütlegelte, rugdosta őt. A bántalmazásnak ezúttal is a pizzéria egyik alkalmazottja és egy vendég vetett véget.

Kicsivel később a terhelt ismét a sértett után ment, őt utolérve ütéseivel a földre terítette. A már földön fekvő sértettet legalább négy ízben nagy erővel az arcán ököllel megütötte, illetve legalább egy alkalommal közepes erővel a fejtetőn megrúgta.

A terhelt a földön fekvő eszméletlen, magatehetetlen sértettet hátrahagyva kívánt a helyszínről távozni, amit azonban a sértett segítségére siető személyek megakadályoztak, és mentőt hívtak.

A sértett agyzúzódást, a felső állcsont bal oldalának törését, az arcüreg bevérvését, a baloldali járomcsont törését, a baloldali szemöldöktájéék zúzott-repesztett sebzését, a baloldali csontos szemgödör alsó és külső-oldalsó falának törését, a bal szem kötőhártya alatti vérvését, a fejtető jobboldalán lágyrész zúzódást, az orrcsont törését, az alsó és a felső ajkak zúzódását szenvedte el, valamint a jobboldali térdkalács vetületében hámphorzosolós sérülései keletkeztek, amelyek gyógytartama – a sértett életben maradása esetén – 8 napon túli lett volna. Az agyzúzódás 8 napon túli, életveszélyes sérülés; a felső állcsont törése és az arcüreg bevérvésével járó sérülése, a baloldali járomcsont törése, a csontos szemgödör falának a törésével járó sérülések és az orrcsont törése 8 napon túl, míg az egyéb sérülései 8 napon belül gyógyultak volna

A fenti sérülések következtében a sértett tartósan eszméletlen állapotba került, a kórházban pedig a tartós immobilizáció folytán kétoldali, gennyes tüdőgyulladás alakult ki nála, majd – a szakszerű egészségügyi ellátás ellenére – 2019. november 15. napján életét veszítette. Halála a koponyát ért nagy erejű tompa erőbehatással okozati összefüggésben létrejött többszörös koponyaacsonttöréssel, agyzúzódással, következményes tartós eszméletlenséggel, kétoldali tüdőgyulladással egyenes oksági összefüggésben, légzési és keringési elégtelenség miatt következett be.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnak – a büntetés enyhítése érdekében.

[5] Indokai szerint az eljárás során vétett eljárási szabálysértések miatt a bíróság törvénysértően állapította meg a bűnösségét emberölés büntetében, cselekménye azonban legfeljebb a Btk. 164. § (8) bekezdése szerinti halált okozó testi sértésnek minősül.

[6] Az alapügyben eljárt bíróságok az ölési szándékra azért vontak téves következtetést, mert a tanúk vallomásai közötti ellentmondások feloldására nem került sor. A bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a lábbelije és a sértett sérülése között a szakértő nem állapított meg összefüggést, továbbá a sértett által neki okozott sérülést sem értékelte.

[7] A terhelt vitatta a cselekvőse és a sértett halála közötti okozati összefüggést is.

[8] Mindezek alapján elsődlegesen az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta, másodlagosan törvényes minősítésre és enyhébb büntetés kiszabására tett indítványt.

[9] A Legfőbb Ügyészség BF.551/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[10] Kifejtette, hogy az indítványnak a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyészség eljárásával kapcsolatos kifogásai csakúgy, mint az alapügyben lefolytatott bizonyítás terjedelmét, a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét vitató része felülvizsgálatot nem alapoznak meg, így e körben a felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt.

[11] Ugyanakkor felülvizsgálati ok a terhelt azon hivatkozása, mely szerint a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki, azonban e tekintetben az ügyészség részletesen kifejtett jogi álláspontja alapján az indítvány nem megalapozott.

[12] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

[13] Az ügyészi nyilatkozatra tett észrevételében a terhelt az eljárási szabálysértések ismételt hangsúlyozása mellett az indítványát változatlan tartalommal fenntartotta.

III.

[14] A terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[16] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[17] A Be. 659. § (1) bekezdés értelmében a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[18] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a

bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[19] A törvénysértő minősítés, illetve a Btk. más szabályainak megsértése tehát nem önmagában felülvizsgálati ok, hanem abban az esetben, ha ehhez törvénysértő büntetéskiszabás is kapcsolódik.

[20] A felülvizsgálati indítványban a terhelt azt sérelmezte, hogy a terhére rótt cselekmény nem emberölésnek, hanem a Btk. 164. § (8) bekezdése alapján halált okozó testi sértés büntetnének minősül.

[21] A Btk. 160. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy aki mást megöl, büntett miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[22] A Btk. 164. § (1) bekezdése szerint, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el. A (8) bekezdés alapján a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a testi sértés életveszélyt vagy halált okoz.

[23] A Btk. 160. § (1) bekezdésében írt emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához elkövetési magatartás, az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, és az elkövető magatartása és a halálos eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges.

[24] A terhelt által hivatkozott Btk. 164. § (8) bekezdésében írt halált okozó testi sértés megállapításának feltétele kettős. Elsődleges feltétel, hogy az elkövetési magatartás szándékos testi sértést valósítson meg, míg másik feltétele, hogy a szándékos testi sértési cselekménnyel okozati összefüggésben következzen be a sértett halála.

[25] Mivel a szándékos emberölés és a halált okozó testi sértés is szándékos elkövetési magatartással valósul meg és mindkét cselekmény megvalósulásának törvényi előfeltétele az elkövetési magatartás és az eredmény közötti okozati összefüggés, elhatárolásuk az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet.

[26] Felülvizsgálati eljárás során a felülbírálatnak egyaránt tárgya a tényállásszerűség (tárgyi okozatosság) és a bűnösség kérdése (alanyi okozatosság), amivel kapcsolatban a Kúria az alábbiakra mutat rá.

[27] A felülvizsgálati indítvány szerint a cselekmény emberölésként történő minősítése azért nem felel meg az emberölés törvényi tényállásának, mert a bántalmazás és a sértett (kórházi immobilitás folytán kialakult kétoldali gennyes tüdőgyulladással összefüggő) halála között nincs okozati összefüggés.

[28] Ez a kifogás a következők miatt alaptalan.

[29] Az okozatosságnak az elkövetési magatartás (bántalmazássorozat) és az eredmény (a sértett halála) között kell fennállnia. Ez azt jelenti, hogy az elkövetési magatartás indítja el azt az oksági folyamatot, amely végül az eredmény bekövetkezéséhez vezet.

[30] Az okozati összefüggéssel kapcsolatban az ítélkezési gyakorlatban általánosan elfogadott a „conditio sine qua non”, a feltételek egyenértékűségének elve. Ennek lényege az, hogy a kiváltó ok nélkül a későbbi eredmény nem következett volna be; a későbbi eredményhez vezető minden szükségesnek bizonyult feltétel egyenértékű.

[31] Ehhez képest az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt által 2019. október 11. napján 3 szakaszban kifejtett, közepes és nagy erejű ütésekkel és rúgásokból álló bántalmazás során bekövetkezett többszörös koponyacsonttöréssel, agyzúzódással, következményes tartós eszméletlenséggel, majd kétoldali tüdőgyulladással egyenes oksági összefüggésben, légzési és keringési elégtelenség vezetett a sértett halálához.

[32] Ténykérdés, hogy a terhelt cselekvősege indította el a sértett halálához vezető okfolyamatot.

[33] Ugyanakkor töretlen az ítélkezési gyakorlat abban, hogy meg kell állapítani a bántalmazás és a halálos eredmény közötti okozati összefüggést akkor is, ha a bántalmazáshoz társuló további, együtttható ok eredményezi a sértett halálát (BH 2008.206.). Abban az esetben sem szakad meg az okozati összefüggés, ha az eredményhez vezető kiváltó okhoz az elkövetőtől független további, akár véletlenszerű ok társul, legfeljebb az okozati kapcsolat lazábbá válik (BH 1993.7.). Ezért mint más körülmény, jelen esetben a kórházi immobilizáció esetleges közrehatása az elkövetési magatartással elindított okozati kapcsolatot nem befolyásolja.

[34] A jogerős tényállás szerint a terhelt cselekménye, azaz a bántalmazás és a sértett halála mint eredmény közötti okozati összefüggés aggálytalanul megállapítható.

[35] A bűncselekmény alanyi oldalának (bűnösség) vizsgálata jelen ügyben a következőket jelenti.

[36] A Btk. 7. §-a szerint szándékosan követi el a bűncselekményt, aki magatartásának lehetséges következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik.

[37] A Btk. 8. §-a kimondja, hogy gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bíz az elmaradásában; úgyszintén az is, aki e következmények lehetőségét azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körütekintést elmulasztotta.

[38] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) kívülágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[39] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, kívülágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a kívülágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami pedig a jogkérdés.

[40] A terhelt tudattartalmának vizsgálatakor elsődlegesen arra kell választ kapni, hogy annak volt-e értelmi eleme, azaz az előrelátás lehetősége fennállt-e, ha igen, ahhoz milyen érzelmi viszonyulás társult. Ez utóbbi ad választ arra, hogy alappal bízhatott-e abban, hogy a sértett a bántalmazás következtében nem hal meg, avagy belenyugodott abba, hogy cselekménye révén a sértett akár meg is halhat (eshetőleges szándék). A különbséget ehhez képest a halált okozó testi sértés esetén az jelenti, hogy az elkövetőt a halálos eredmény tekintetében csak gondatlanság (annak bármely formája) terheli.

[41] Az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat I.1. pontja szerint az emberölés esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, és ezt kívánja (egyenest szándék), vagy ebbe belenyugszik (eshetőleges szándék). Ezzel szemben a halált okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul, az eredmény tekintetében csak a gondatlansága állhat fenn. Ez utóbbi bűncselekmény kapcsán az elkövető tudatában – a tőle elvárható figyelem, körütekintés elmulasztása miatt – fel sem merül a halálos eredmény bekövetkezésének a lehetősége, vagy ha igen, azt nem kívánja, nem nyugszik bele abba, hanem könnyelműen bíz az elmaradásában.

[42] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti a következőket:

- a terhelt 2019. október 11. napján, 23 óra körüli időben, ittas állapotban megjelent a pizzériában, és az ott tartózkodó sértettbe belekötött;
- a sértett megpróbált a terhelt elől kitérni, aki őt folyamatosan provokálta, majd tettelegesen is bántalmazta oly módon, hogy ököllel megütötte a fejét, a testét, aki védekezése során egy alkalommal ököllel megütötte a terheltet;
- a sértett segítségére sietett az étterem egyik alkalmazottja és az egyik vendég, akik a terheltet lefogták, és a sértett el tudott menekülni a pizzéria hátsó ajtaján;
- a terhelt azt követően, hogy a lefogó személyek elengedték, a sértett után ment, akit a pizzéria előtt ismételtén testszerte bántalmazott, többek között meg is rúgta;
- a sértett bántalmazásának ez esetben is a pizzéria egyik alkalmazottja és vendége vetett véget, akik a terheltet leválasztották a sértettől, és visszatartották;
- azt követően, hogy a pizzéria alkalmazottja és a vendég visszament a pizzériába, a terhelt a villamossíneken átkelő sértett után ment, és őt az utcán érte utol, ahol ütései a földre terítette, a földön fekvő sértettet tovább bántalmazta, rugdosta, és ennek során legalább négy ízben, nagy erővel, ököllel megütötte az arcán, és legalább egy ízben, közepes erővel, a fejtetőn is megrúgta;
- a terhelt ezt követően, a földön fekvő, eszméletlen, magatehetetlen sértettet ott hagyva akart a helyszínről eltávozni, azonban a pizzériából a sértett segítségére siető személyek őt ebben megakadályozták, a sértetthez pedig mentőt hívtak.

[43] A tényállásból kitűnően a konkrét elkövetés egyes tényei (a sértett kitartó, három alkalommal történő sorozatos támadása; a földön fekvő sértett arcának több alkalommal nagy erővel, ököllel történő megütése; illetve fejének legalább egy alkalommal közepes erővel történő megrúgása; az eszméletlen, magatehetetlen sértett hátrahagyása) egyértelmű következtetési alapot adtak arra vonatkozólag, hogy a terhelt – amint azt a másodfokon eljáró bíróság helyesen megállapította – a magatartása lehetséges eredménye (halál) bekövetkezése iránt legalább közömbös maradt, ha azt nem is kívánta, de abba belenyugodott, azaz szándéka eshetőleges volt.

[44] Az alanyi oldalon a tudati tények szempontjából jelentősége annak van, hogy a terhelt a bántalmazó cselekményét, miután két alkalommal is külső személyek megszakították, tovább folytatta, azt kitartóan ismételve a sérelem tovább fokozására törekedett egészen addig, amíg a sértett az eszméletét veszítette.

[45] Mindebből következően nem tévedett az eljáró bíróság, amikor a terhelt terhére rótt cselekmény emberölés büntetnének [Btk. 160. § (1) bekezdés] minősítette.

[46] Amint azt a Kúria kifejtette, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.

[47] Jelen ügyben viszont erről nincs szó.

[48] A terhelt terhére megállapított – és a már kifejtettek szerint helyesen minősített – bűncselekmény öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[49] A terhelttel szemben jogerősen kiszabott 11 év 6 hónap szabadságvesztés ekként nem törvénysértő, így annak megváltoztatására nincs törvényi alap.

[50] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[51] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható.

[52] A terhelt az indítványában a tényállás megalapozottságát vitatta és a bizonyítékok értékelését kifogásolta, amikor azt sérelmezte, hogy a bíróság a tanúk vallomásai közötti ellentmondásokat nem oldotta fel, figyelmen kívül hagyta a sértett neki okozott sérülését, valamint a lábbelije és a sértett sérülése között a szakértő által sem megállapítható összefüggést.

[53] Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényi lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[54] Ekként a Kúria a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[55] *A döntés elvi tartalma*

Mind az emberölés büntette, mind pedig a halált okozó testi sértés büntette szándékos elkövetési magatartást feltételez, és előfeltétele az elkövetési magatartás és az eredmény közötti okozati összefüggés; elhatárolásuk az elkövető cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló tudattartalma alapján történhet.

IV.

[56] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[57] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. március 11.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző